

Hetta er olduromman, sum var við á ferðini sum smágenta

Gaz Zaa Lung roynir við seg trummu uppi í Hoyvík

Alika saman við mammuni, Gaz Zaa Lung, og soninum Páll Sverra

Mamman ber Alika í eini "amaut", anorak at bera børn í

Veidumenn í Qaanaaq saman við Ole, pápa Alika

og tey flestu fóru við honum. Men nøkur blivu kortini verandi eftir í Thuleøkinum.

Millum hesi vóru Ittussaarsuaq, sum var olduromma Gaz Zaa Lung. Hon livdi síni seinastu ár í Thule hjá ommudótttrini og manni hennara, sum skrivaði niður hennara søgu. Tískil er hon eisini ein kelda til hesa frásøgn. Hon doyði í 1939.

Langomma Gaz Zaa Lung og maður hennara vóru vinir við Knud Rasmussen, (1879-1933), ein av kendastu granskarum í Grønlandi. Hann gjørdi nógvar kanningarferðir norðuri í Grønlandi, og kom tí nógv til Thule. Hann hevur skrivað fleiri bókur um sínar kanningarferðir. Hann setti eisini á stovn eina handilsstöð. Norðast í Grønlandi er eitt stórt øki uppkallað eftir honum, Knud Rasmussens land. Til Thule komu eisini nógvar aðrir polargranskarar sum Peter Freuchen.

Okkurt samband er eisini her við Føroyar. Knud Rasmussen var í Føroyum í 1900 við ferðamannaskipinum Botnia, sum legði at í Føroyum á eini studentaferð til Íslands. Henda vitjan fekk drúgvu umrøðu í dagbókini hjá Petur Alberg.

Eina abbasonur Knud, Lars Rasmussen,

var forrestin eitt skifti stjóri á Hotel Vágar. Vit vóru annars eisini til skips við línuskipinum Grími Kamban í 1964.

Trý grønlendsk mál

Mamma Aliku skrivur seg sum sagt Gaz Zaa Lung. Men hetta navn kann stavast ymiskt alt eftir á hvørjum grønlendskum máli, tað verður skrivað. Tað finnst nevnliga trý mál í Grønlandi. Tey eru Thule eskimoiskt, vesturgrønlendskt og eysturgrønlendskt. Tað er sami munur millum tey, sum millum tey norrønu málini. Frágreiðingin er tann, at hesi fólka hava livað so langt frá hvørjum øðrum, at málini hava útviklað seg ymiskt. Tí er ikki heilt lætt at skilja hvønn annan.

Gaz Zaa Lung er fødd í 1953 í tí, sum í dag kallast Thule, sum eisini hevur eina ógvusliga søgu.

USA fekk undir krígunum loyvi til at hava herstöðir í Grønlandi, og ein av teimum var í Thule, har fólk búðu frammanundan.

Men í 1954 verður funnið fram til, at herstöðirnar fóru at krevja so nógv pláss, at tað var ikki pláss fyri upprunaligu íbúgvunum. Teir fingi tískil boð um at flyta. Tey fingi fyra dagar at rigga teirra hús av, um ikki blivu húsini

tikin niður, og tey komu at standa á berum. Tað var so bygd ein nýggj bygd til teirra í Qaanaaq um 100 km norðari.

Hetta hevur verið eitt ógvuliga nógv umrøtt mál síðani. Thulebúgvar hava verið í sak móti danska statinum og hava eisini fingið nakað av endurgjaldi. Gaz Zaa Lung heldur endurgjaldið vera nøkur "hándører", men hetta er tó ein viðurkenning av, at órættur var framdur móti íbúgvunum.

Tá var Gaz Zaa Lung so lítil, at hon minnst einki til tað. Tað vóru eisini føroyingar, sum vóru við til at sigla hesi menniskju til teirra framtíðar heim.

Búsettust í ísoyðini

Foreldrini hjá Gaz Zaa Lung búsettust kortini ikki í fyrsta umfari í sjálvum Qaanaaq. Tey valdu at flyta longur inn í fjørðin til eina bygd sum kallaðist Kangerluarrung. Hon er so ókend, at hon finst ikki á nøkrum korti í dag.

Her búðu 3-4 húski frammanundan. Foreldrini hjá mammuni fluttu eisini hagar, so tey blivu 5-6 húski tilsamans.

Tey nýggju húsini vóru gjørd úr timbri, men eini eldri hús høvdu flag upp við veggirnar. Hetta er gamal

bygningsháttur, sum vardi betri móti kuldanum.

Hetta var ógvuliga fjarskotið. Tað tók einar 4 tímar við hundasletu til Qaanaaq. Tað, tey livdu av, var kópa-veiða og á sumri veiddu tey náhval. Tað kundi henda seg, at tey rendu seg í eina ísbjörn, men tær vóru meira vanligar longur norðuri.

Her vóru sjálvsagt ikki nógvir hentleikar. Her var ein lítil handil við tí mest neyðturviliga, hann kundi so eisini taka móti skinum og slíkum úrdráttum. Seinni kundi nokk so nógv fáast burtur úr hávalivur, sum góður prísur fekt fyri.

Her var ikki nógv at fiska. Men kvinnur og børn plagdu at fiska krutt ella ulkur, sum tað eisini verður kallað. Í Føroyum hava krutt ikki verið roknað sum fólkamat, men tey ótu tað. Eisini bar til at veiða krækling.

Kirkja og skúli vóru sjálvsagt ikki. Lestur var lisin við hús og tey smáu børnini vórðu undirvíst heima. Seinni vórðu tey send til Qaanaaq, og tá búðu tey á skúlaheimi.

Her kundi vera øgiliga kalt, heilt